

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2TdoVS/2/2024
Identifikačné číslo spisu:	9518100247
Dátum vydania rozhodnutia:	21.08.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:9518100247.12

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Farkaša a členov senátu JUDr. Jany Kostolanskej, JUDr. Petra Kaňu, JUDr. Beáty Javorkovej a JUDr. Dušana Szabóa, v trestnej veci obžalovaných V. C. a spol., pre obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. d), písm. e), ods. 3 písm. b) Trestného zákona a iné, o sťažnosti obžalovaných V. C. a V. C., proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 18. júna 2024, sp. zn. 5Tost/24/2024, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 21. augusta 2024 v Bratislave, takto

rozhodol:

I. Podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku napadnuté uznesenie z r u š u j e v c e l o m r o z s a h u .

II. Podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku sudca Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. Juraj Kliment j e v y l ú č e n ý z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci obžalovaných V. C. a spol. vedenej na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 5Tost/24/2024.

III. Podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku sudca Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. Peter Štíft n i e j e v y l ú č e n ý z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci obžalovaných V. C. a spol. vedenej na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 5Tost/24/2024.

Odôvodnenie

I.
Skutkový stav veci

1. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením zo dňa 18. júna 2024, sp. zn. 5Tost/24/2024 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku rozhodol tak, že

sudcovia najvyššieho súdu JUDr. Juraj Kliment a JUDr. Peter Štíft nie sú vylúčení z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci obžalovaných V.Á. C. a spol. vedenej na najvyššom súde pod sp. zn. 5Tost/24/2024.

2. V napadnutom uznesení najvyšší súd citoval odôvodnenie námietky zaujatosti spísané obhajcom obžalovaných Mgr. Marekom Parom zo dňa 10. júna 2024, vyjadrenia dotknutých sudcov k námietke zaujatosti a výrok napadnutého uznesenia odôvodnil vo dvoch argumentačných líniách.

3. V prvej argumentačnej línii, ktorá sa týka oboch dotknutých sudcov, najvyšší súd vo vzťahu k poukazu obžalovaných na obsah nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 7. marca 2024, sp. zn. I. ÚS 74/2023 uviedol, že citovaný nález sa týkal rozhodovania o väzbe obhajcu Mgr. M. O. (ďalej len „obhajca“) v procesnom postavení obvineného a je faktom, že ústavný súd v ňom vyslovil porušenie základného práva obhajcu na jeho osobnú slobodu, resp. práva na slobodu a bezpečnosť. V tejto súvislosti najvyšší súd poukázal na svoju rozhodovaciu činnosť ako aj na rozhodovaciu činnosť ústavného súdu, z ktorej vyplýva, že konštatovanie porušenia základného práva alebo slobody rozhodnutím všeobecného súdu nezakladá a priori zaujatosť členov daného senátu pre rozhodovanie v danej veci a už vôbec nie v inej trestnej veci dotknutého sťažovateľa. Najvyšší súd doplnil, že v prejednávanej trestnej veci ide o inú trestnú vec a navyše v nej obhajca nemá procesné postavenie obvineného, ale vystupuje ako obhajca obžalovaných.

4. V druhej argumentačnej línii, ktorá sa týka len sudcu JUDr. Juraja Klimenta, najvyšší súd uviedol, že podľa ustálenej súdnej praxe podanie trestného oznámenia či podnetu na disciplinárne stíhanie sudcu nie je dôvodom na jeho vylúčenie z konania, pretože pri opačnom výklade by si strana konania týmto spôsobom mohla v podstate vyberať, ktorý sudca bude rozhodovať jej vec. Vo vzťahu k nenávisťným prejavom ohľadom osoby obhajcu pred manželkou obhajcu a jej otcom či pred osobou M. W. najvyšší súd poukázal na písomné vyjadrenie sudcu JUDr. Juraja Klimenta k námietke zaujatosti, v ktorom menovaný sudca uviedol, že uvedené sa nezakladá na pravde a zároveň doplnil, že nie je pravdou ani to, že by obhajcom prezentovaná animozita mala byť prenášaná do jeho rozhodovacej činnosti. Najvyšší súd v tejto súvislosti doplnil, že nie je rozumne vysvetliteľný dôvod, z akého by sa mal dotknutý sudca nenávisťne či opovrhujúco vyjadrovať o obhajcovi pred cudzími osobami.

5. Najvyšší súd tiež reagoval na ďalšie skutočnosti, ktorými obhajca odôvodňoval námietku zaujatosti a k týmto uviedol, že vzájomné nezdravenie sa sudcu JUDr. Juraja Klimenta a obhajcu nie je takého charakteru, aby zakladalo zaujatosť sudcu, ďalej že pokiaľ obhajca tvrdí, že sudca v rozhovore s novinárom poukazuje na médiami zverejnené informácie, ktoré majú pochádzať z trestného činu, ide o právny názor obhajcu a k výzve sudcu adresovanej generálnemu prokurátorovi na konanie z hľadiska možného spáchania trestného činu obhajcom najvyšší súd podotkol, že aj sudca má právo podať trestné oznámenie. K poukazu obhajcu na to, že nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 7. marca 2024, sp. zn. I. ÚS 74/2023 bolo zrušené aj uznesenie najvyššieho súdu zo dňa 6. júna 2022, sp. zn. 2TdoVS/2/2022 najvyšší súd uviedol, že dotknutý sudca mal v rozhovore s novinárom zo dňa 5. júna 2024 na mysli uznesenie najvyššieho súdu zo dňa 27. apríla 2022, sp. zn. 3Ndt/6/2022, ktorým bolo rozhodnuté o jeho nevylúčení na základe ním oznámenej námietky zaujatosti, ktoré je stále právne účinné. K výrazovým prostriedkom použitým obhajcom najvyšší súd uviedol, že ide o výrazové prostriedky, ktoré sú zjavne za čiarou akceptovateľnosti.

6. V závere odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyšší súd poukázal na časové súvislosti oznámenia zaujatosti sudcov a podania námietky zaujatosti obhajcom a zároveň zdôraznil, že oznámenia zaujatosti sudcov a námietka zaujatosti sú založené na úplne iných dôvodoch a navyše v čase odôvodnenia námietky zaujatosti už o oznámeniach zaujatosti sudcov bolo rozhodnuté iným senátom najvyššieho súdu uzneseniami sp. zn. 1Ndt/9/2024 a sp. zn. 1Ndt/10/2024.

II.

Sťažnostná argumentácia obžalovaných

7. Proti napadnutému uzneseniu obžalovaní podali sťažnosť, ktorú odôvodnili prostredníctvom obhajcu. Obžalovaní v sťažnosti zhrnuli doterajší priebeh konania a citovali z odôvodnenia napadnutého uznesenia a sťažnostné námietky rozdelili do dvoch línií.

8. V prvej línií obžalovaní namietajú nesprávnosť uznesení najvyššieho súdu zo dňa 28. mája 2024, sp. zn. 1Ndt/9/2024 a sp. zn. 1Ndt/10/2024, ktorými najvyšší súd o oznámeniach zaujatosti sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Štífta rozhodol tak, že menovaní sudcovia nie sú vylúčení z vykonávania úkonov trestného konania v trestných veciach vedených pod sp. zn. 5Tost/24/2024 (sp. zn. 1Ndt/9/2024) a pod sp. zn. 5Tost/25/2024 (sp. zn. 1Ndt/10/2024). Obžalovaní vytýkajú, že najvyšší súd v uzneseniach zo dňa 28. mája 2024 sp. zn. 1Ndt/9/2024 a sp. zn. 1Ndt/10/2024 nevysvetlil, ako je pri zachovaní práva na spravodlivý proces, ktorého integrálnou súčasťou je právo na zákonného a nestranného sudcu, možné pristúpiť k reštriktívnemu výkladu ustanovenia § 31 ods. 1 Trestného poriadku, ale ani v čom presne spočíva uvedená reštrikcia. Obžalovaní ďalej namietajú, že senát 1T najvyššieho súdu nevysvetlil, aké majú garancie oni, obhajoba a široká verejnosť, že dotknutí sudcovia budú voči ich obhajcovi v prejednávanej veci konať inak, ako voči obhajcovi v procesnom postavení obvineného, pretože doposiaľ prejavená a aj ústavným súdom konštatovaná zaujatosť a svojvôľa voči obhajcovi súvisela práve s výkonom advokácie. Obžalovaní ďalej uviedli, že aplikácia zásady zachovania funkčnosti najvyššieho súdu vyznieva absurdne, pretože na trestnoprávnom kolégiu z ďalších trinástich sudcov musia byť podľa vopred stanovených objektívnych pravidiel vyberateľní dvaja, pretože žiaden iný sudca z trinástich sudcov nemá s obhajcom žiaden vzťah.

9. Obžalovaní ďalej poukázali na skutočnosť, že nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 7. marca 2024, sp. zn. I. ÚS 74/2023 bolo zrušené aj uznesenie najvyššieho súdu zo dňa 6. júna 2022, sp. zn. 2TdoVS/2/2022, ktorým najvyšší súd rozhodoval o sťažnosti obhajcu ako obvineného proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 5Tostš/10/2022, ktorým sudca JUDr. Juraj Kliment nebol vylúčený z vykonávania úkonov v trestnej veci obhajcu ako obvineného, pričom ústavný súd v predmetnom náleze konštatoval, že aj uznesením najvyššieho súdu zo dňa 6. júna 2022, sp. zn. 2TdoVS/2/2022 boli porušené základné práva obhajcu. V tejto súvislosti obžalovaní upozornili, že členmi senátu najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 2TdoVS/2/2022 boli aj sudcovia JUDr. Martin Bargel a JUDr. Emil Klemanič a vo vzťahu ku sudcovi JUDr. Emilovi Klemaničovi poukázali tiež na to, že menovaný sudca ešte ako sudca Špecializovaného trestného súdu v rozsudku sp. zn. PK-1T/17/2018 porušil ich prezumpciu nevinu, keď v rozpore s rozsudkami Súdneho dvora Európskej únie sp. zn. C-377/18 a C-709/18 ako aj v rozpore s rozhodovacou praxou Európskeho súdu pre ľudské práva konštatoval ich vinu bez dodržania záruk na zachovanie prezumpcie nevinu. Z uvedeného potom obžalovaní vyvodili záver, že sudca JUDr. Emil Klemanič mal sám oznámiť svoju zaujatosť, pretože si musel byť vedomý, že v ich trestných veciach nesmie konať a navyše im ani neumožnil vyjadriť sa k obsahu oznámenia vlastnej zaujatosti sudcami JUDr. Jurajom Klimentom a JUDr. Petrom Štíftom, keďže nemali vedomosť, že vo veci bude rozhodované.

10. V druhej línií obžalovaní uviedli dôvody, pre ktoré podľa ich názoru sudcovia JUDr. Juraj Kliment a JUDr. Peter Štíft majú byť vylúčení z vykonávania úkonov v ich trestnej veci. Obžalovaní poukázali na to, že podľa stanoviska sudcu JUDr. Juraja Klimenta sa tvrdenia o vyslovení nenávistných vyjadrení voči obhajcovi nezakladajú na pravde a na pravde sa nezakladá ani tvrdenie o prenášaní animozity voči menovanému advokátovi do rozhodovacej činnosti dotknutého sudcu. V nadväznosti na uvedené obžalovaní ako v prílohe ich sťažnosti predložili čestné vyhlásenia osôb M. W., Q. O., O. C. a M. C., ktoré majú preukazovať vyslovenie nenávistných a opovrhujúcich vyjadrení sudcom JUDr. Jurajom Klimentom na adresu obhajcu s tým, že osoby podpísané na čestných prehláseniach sú v prípade potreby ochotné nimi uvádzané skutočnosti potvrdiť svojimi výpoveďami na verejnom zasadnutí v sťažnostnom konaní pred najvyšším súdom. Obžalovaní ďalej poznamenali, že sudca JUDr. Juraj Kliment v rozhovore s redaktorom denníka A. p. O. C. nepoprel vyslovenie vyjadrení na adresu obhajcu, uviedol len, že sú zo strany obhajcu dezinterpretované, z čoho potom obžalovaní vyvodzujú, že dotknutý sudca poprel vyslovenie jeho vyjadrení účelovo. Z čestných prehlásení podľa obžalovaných ďalej vyplýva, že klamlivé popretie vlastných slov dotknutým sudcom preukazuje jeho nečestnú snahu

znemožniť objektívny záver o námietke zaujatosti.

11. V ďalšej časti odôvodnenia sťažnosti obžalovaní poukázali na vývoj prejavov animozity sudcu JUDr. Juraja Klimenta k osobe obhajcu v jednotlivých trestných veciach, pričom tieto mali vyvrcholiť v trestnej veci prof. Ing. Z. C., kde dotknutý sudca na obhajcu bezdôvodne zvyšoval hlas a verejne ho napádal aj v tom význame, či jeho služby obhajcu sú hodné tých peňazí, ktoré si pýta, pričom nevhodné poznámky mal preniesť aj do rozhodnutia sp. zn. 5To/6/2017. Obžalovaní tiež poukázali na trestnú vec Ing. G. K., kde sudca JUDr. Juraj Kliment po skončení verejného zasadnutia Ing. G. K. poučil, že by mal zvážiť svoje zastúpenie obhajcom, pretože mu obhajca nijako nepomohol a svojimi námietkami zbytočne oddŕaľoval rozhodnutie vo veci. Dotknutý sudca ďalej v predmetnej veci verejne vyslovil názor, že úkony obhajcu boli nečestné a mala by sa nimi zaoberať Slovenská advokátska komora, v dôsledku čoho prokurátor Úradu Špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry na obhajcu podal sťažnosť revíznej komisii Slovenskej advokátskej komory.

12. Obžalovaní ďalej poukázali na trestnú vec obhajcu ako obvineného, kde rozhodnutie o vzatí obhajcu do väzby bolo ústavným súdom posúdené ako svojvoľné, pričom obaja dotknutí sudcovia v predmetnom rozhodnutí konštatovali, že vznesenie obvinenia obhajcovi nebráni vo výkone advokácie, ale vzatie do väzby áno a nad rámec uvedeného uviedli, že sudca JUDr. Juraj Kliment venoval verejnosti varovanie o zdvihnutom prste pre všetkých, ktorí by ako obhajcovia mali záujem kriminalizovať orgány činné v trestnom konaní alebo súdy.

13. S poukazom na právny názor vyplývajúci z bodov 47 a 48 nálezu ústavného súdu zo dňa 7. marca 2024, sp. zn. I. ÚS 74/2023 obžalovaní považujú čestnými prehláseniami objektívne preukázané výroky sudcu JUDr. Juraja Klimenta voči obhajcovi za natoľko expresívne a osobné, že namietaného sudcu vylučujú z vykonávania úkonov v prejednávanej veci pre jeho nenávisťný pomer k obhajcovi, pričom tento je preukázaný aj tým, že dotknutý sudca nezdraví obhajcu pri výkone jeho povolania, z čoho potom podľa obžalovaných vyplýva, že sudca JUDr. Juraj Kliment nie je schopný oddeliť svoju nenávisť voči osobe obhajcu ako obvineného od nenávisti k osobe obhajcu ako advokáta. Podľa obžalovaných je tiež logické, že ak nenávisťný pomer sudcu k obhajcovi vedie k vylúčeniu sudcu v konaní, kde má obhajca postavenie obvineného, potom tento pomer sudcu k osobe obhajcu nezaniká ani v konaniach, kde obhajca vystupuje ako advokát iných obvinených.

14. Obžalovaní tiež zastávajú názor, že pokiaľ sudca JUDr. Juraj Kliment verejne schvaľuje spôsob zabezpečenia obrazovo-zvukových záznamov z kauzy tzv. poľovníckej chaty ako aj ich únik z vyšetrovania do médií, potom tým dáva najavo, že voči obhajcovi sú prijateľné aj nezákonné metódy a súčasne schvaľuje trestný čin, pretože únik predmetných nahrávok do médií je bezpochyby trestným činom. Vo vzťahu k argumentu, že aj sudca je oprávnený podať trestné oznámenie obžalovaní uviedli, že s takým argumentom súhlasia, avšak v takom prípade sudca dáva verejným podnetom alebo výzvou na trestné stíhanie najavo svoj vzťah k obhajcovi, ktorý už nemôže byť vnímaný ako neutrálny, ale naopak zakladá pomer k osobe obhajcu.

15. Obžalovaní preto navrhli, aby príslušný senát najvyššieho súdu podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku napadnuté uznesenie zrušil a sám rozhodol tak, že sudcovia najvyššieho súdu JUDr. Juraj Kliment a JUDr. Peter Štíft sú vylúčení z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci vedenej na najvyššom súde pod sp. zn. 5Tost/24/2024.

16. Obžalovaní osobitným podaním z 22. júla 2024 prostredníctvom svojho obhajcu doplnili dôvody svojej sťažnosti proti napadnutému uzneseniu a poukázali na odpoveď Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“) zo 17. júla 2024, sp. zn. S-MSSR-005544/2024, ktorým ministerstvo spravodlivosti ich obhajcovi Mgr. Marekovi Parovi oznámilo, že minister spravodlivosti dňa 4. júla 2024 podal na Najvyššom správnom súde Slovenskej republiky návrh na začatie disciplinárneho konania proti sudcovi JUDr. Jurajovi Klimentovi, konanie o ktorom je Najvyššom správnom súde Slovenskej republiky vedené pod sp. zn. 33D/6/2024. Z odpovede ministerstva spravodlivosti, ktorú obžalovaní pripojili k doplneniu odôvodnenia ich sťažnosti zároveň

vyplýva, že návrh na začatie disciplinárneho konania proti sudcovi JUDr. Jurajovi Klimentovi bol podaný na skutkovom základe založenom na 1/ uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 2. mája 2022, sp. zn. 5Tostš/10/2022, ktorým bol obhajca obžalovaných v procesnom postavení obvineného vzatý do väzby, ďalej na 2/ prejave sudcu JUDr. Juraja Klimenta pri vyhlasovaní uznesenia z 2. mája 2022, sp. zn. 5Tostš/10/2022, v ktorom poslal odkaz všetkým osobám, že žiaden skutok kriminalizácie justičných orgánov do budúcnosti neostane nevyšetrený a rovnako nezostane prípadne nevyvodená konkrétna trestná zodpovednosť konkrétnych osôb a napokon na 3/ vyjadreniach sudcu JUDr. Juraja Klimenta v rozhovore pre denník A. zverejnenom dňa 5. júna 2024, v ktorom menovaný sudca uviedol, že podanie podnetu na jeho disciplinárne stíhanie zo strany obhajcu Mgr. Mareka Paru je súčasťou ťaženia proti jeho osobe.

17. Obžalovaní ďalej uviedli, že je dôvodný predpoklad, že v disciplinárnom konaní označenom v bode 16 bude ich obhajca vypočutý ako svedok, pričom jeho výpoveď bude celkom zjavne smerovať proti záujmom sudcu JUDr. Juraja Klimenta, čo je ďalším dôvodom pre vylúčenie sudcu JUDr. Juraja Klimenta z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci vedenej na najvyššom súde pod sp. zn. 5Tost/24/2024 pre jeho pomer k osobe ich obhajcu Mgr. Marekovi Parovi.

III.

Posúdenie dôvodnosti sťažnosti obžalovaných

III. 1 Všeobecné východiská

18. Podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca alebo prísediaci sudca (ďalej len „prísediaci“), prokurátor, policajt, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník, asistent prokurátora a zapisovateľ, u ktorého možno mať pochybnosť o nezáujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

19. Podľa § 32 ods. 1 Trestného poriadku Ak z dôvodov uvedených v § 31 ods. 1 oznámi svoju zaujatosť sudca alebo prísediaci, o vylúčení rozhodne nadriadený súd v senáte. O vylúčení sudcu odvolacieho súdu alebo dovolacieho súdu rozhodne iný senát tohto súdu, o vylúčení sudcu pre prípravné konanie rozhodne predseda senátu nadriadeného súdu. Ak sudca alebo prísediaci je vylúčený z dôvodov uvedených v § 31 ods. 2 alebo 4, nahradí ho iný sudca určený na zastupovanie rozvrhom práce; prísediaceho nahradí iný prísediaci podľa pokynu predsedu senátu. Ak z dôvodov uvedených v § 31 ods. 1 oznámi svoju zaujatosť probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník alebo asistent prokurátora alebo ak je taká pomocná osoba vylúčená z dôvodov uvedených v § 31 ods. 2 alebo 4, alebo ak z dôvodov uvedených v § 31 vznesie námietku zaujatosti takej osoby strana, o vylúčení rozhodne predseda senátu alebo v prípravnom konaní prokurátor, v ktorého veci je taká osoba činná. Ak z dôvodov uvedených § 31 ods. 1 oznámi svoju zaujatosť prokurátor, o vylúčení rozhodne bezprostredne nadriadený prokurátor. Ak z dôvodov uvedených v § 31 ods. 1 oznámi svoju zaujatosť policajt, o vylúčení rozhodne bezprostredne nadriadený tohto policajta; proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

20. Podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku O vylúčení z dôvodov uvedených v § 31 na základe námietky vznesenej niektorou zo strán v iných prípadoch ako podľa odseku 2 rozhoduje orgán, ktorého sa tieto dôvody týkajú. O tom, či je vylúčený sudca alebo prísediaci, ktorý rozhoduje v senáte, rozhodne tento senát.

21. Vylúčenie sudcov, orgánov činných v trestnom konaní a iných osôb z vykonávania úkonov trestného konania predstavuje základný inštitucionálny mechanizmus na zaistenie nestranného rozhodovania v trestných veciach. Nestranné rozhodovanie je jedným z hlavných predpokladov spravodlivého rozhodovania a jednou z hlavných premís dôvery občanov a iných subjektov práva v

právo a právny štát. Za nestranné rozhodovanie sa považuje také rozhodovanie, ktoré vykonala úradná osoba nezaujatá, neutrálna a objektívna.

22. Právo na nestranný súd je chránené najmä čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), čl. 47 Charty a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) považuje nestrannosť súdu za jednu z nevyhnutných podmienok toho, aby súdy požívali dôveru vo verejnosti, čo je v demokratickej spoločnosti nevyhnutné (Piersack v. Belgicko z 1. októbra 1982). Takúto dôveru by mali súdy a sudcovia vzbudzovať aj u obvinených (De Cubber v. Belgicko z 26. októbra 1984). ESLP pod nestrannosťou súdu rozumie absenciu jeho predsudku či zaujatosti (Morice v. Francúzsko z 23. apríla 2015).

23. Nestrannosť konkrétneho sudcu sa podľa judikatúry ESLP posudzuje v dvoch krokoch, a to prostredníctvom subjektívneho testu nestrannosti a objektívneho testu nestrannosti.

24. Subjektívnym testom nestrannosti sa zisťuje, aké je osobné presvedčenie, predsudok alebo záujem konkrétneho sudcu v danom prípade, čiže jeho skutočná zaujatosť (Kyprianou v. Cyprus z 15. decembra 2005). V rámci subjektívneho testu sa uplatňuje vyvrátiateľná domnienka nestrannosti sudcu - prezumpcia nestrannosti (Le Compte, Van Leuven a De Meyre v. Belgicko z 23. júna 1981, Hauschildt v. Dánsko z 24. mája 1989, Micallef v. Malta z 15. októbra 2009). Znamená to, že na účely subjektívneho testu je sudca považovaný za nestranného dovtedy, kým nie je preukázaný opak (Lindon, Otchakovsky-Laurens a July v. Francúzsko z 22. október 2007). Domnienku subjektívnej nestrannosti možno vyvrátiť len objektívnym spôsobom. Ide o náročné skúmanie osobného vnútorného presvedčenia sudcu, stavu jeho mysle, najčastejšie na základe jeho výrokov (napr. diskriminačných) a správania sa, napr. snaha z osobných dôvodov prideliť prípad sebe (Boeckmans v. Belgicko z 17. februára 1965). Získať dôkaz, ktorý by bol schopný vyvrátiť domnienku nestrannosti je spravidla ťažké, a preto sa väčšina prípadov riešených ESLP sústreďuje na objektívny test nestrannosti.

25. V rámci objektívneho testu nestrannosti sa podľa tzv. objektívnych syndrómov skúma, či existujú skutočnosti vzbudzujúce pochybnosti o nestrannosti sudcu. Ide o okolnosti, ktoré by mohli (ale nutne nemusia) spôsobovať nedostatok nestrannosti. Sudca sa môže cítiť zo svojho subjektívneho hľadiska úplne nestranný, existujú však objektívne okolnosti, ktoré na neho v očiach účastníka konania alebo verejnosti vrhajú pochybnosti o jeho nestrannosti. V danom prípade platí tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán (justice must not only be done, it must also be seen to be done, teda spravodlivosť nielenže má byť vykonávaná, ale sa musí aj javiť, že je vykonávaná). Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či je obava zo zaujatosti objektívne oprávnená. Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanej veci a k účastníkom konania. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar v. Spojené kráľovstvo z 10. júna 1996).

26. Najvyšší súd ďalej uvádza, že rozhodnutie o vylúčení sudcu predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi, pričom v súlade s týmto ústavným princípom možno sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci iba celkom výnimočne a iba z vážnych dôvodov, ktoré zákonnému sudcovi celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom, nezaujato a spravodlivo. Skutočnosťou, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú, je existencia určitého právne významného pomeru sudcu k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní. Právo na zákonného sudcu je ústavnou zárukou každého účastníka konania, že v jeho veci bude rozhodovať súd a sudcovia, ktorí sú na to povolaní podľa vopred známych pravidiel, ktoré sú obsahom rozvrhov práce upravujúcich pridelovanie súdnych prípadov jednotlivým sudcom tak, aby bola zachovaná zásada pevného pridelovania súdnej agendy a aby bol vylúčený (z rôznych dôvodov a pre rozličné účely) výber sudcov ad hoc (m. m. I. ÚS 239/04, IV.

ÚS 257/07, II. ÚS 560/2018). Každá výnimka zo základného práva alebo slobody sa musí pritom vykladať reštriktívne, najmä tak, aby sa zachovala podstata a zmysel posudzovaného základného práva (na nestranného sudcu), ako aj podstata a zmysel základného práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 345/09).

27. Najvyšší súd zdôrazňuje, že objektívna nestrannosť sa posudzuje podľa vonkajších objektívnych skutočností a spočíva v posúdení, či nezávisle od osobného správania sudcu určité overiteľné skutočnosti neumožňujú pochybovať o jeho nestrannosti (III. ÚS 491/2016). Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či dôvod obavy je objektívny - zo strany nezainteresovaného pozorovateľa. Ani teóriu zdania nemožno vykladať tak, že možno zákonného sudcu vylúčiť akoby „pre istotu“, a k obmedzeniu ústavou garantovaných práv už vôbec nemôže dôjsť preto, že si to vyžaduje aktuálna spoločenská objednávka.

28. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného. Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhliadnuc od osobného správania sa sudcu) existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (pozri tiež Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietat' zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci disponuje.

29. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. augusta 2012, sp. zn. 5Cdo/140/2011).

30. Zo spisu najvyššieho súdu sp. zn. 5Tost/24/2024 a zo spisu Špecializovaného trestného súdu sp. zn. 4T/5/2024 vyplynulo, že najvyššiemu súdu bola dňa 21. mája 2024 predložená sťažnosť pre nečinnosť v trestnej veci obžalovaných vedenej na Špecializovanom trestnom súde pod sp. zn. 4T/5/2024 pre obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. d), písm. e), ods. 3 písm. b) Trestného zákona a iné. Sudcovia najvyššieho súdu JUDr. Juraj Kliment a JUDr. Peter Štíft dňa 22. mája 2024 oznámili svoju zaujatosť, ktorú odôvodnili poukazom na tlačové besedy predsedu vlády Slovenskej republiky Doc. JUDr. P. Y., CSc. a ministra spravodlivosti Slovenskej republiky JUDr. K. A. konané dňa 4. apríla 2024 a 8. apríla 2024 za účasti obhajcu, na ktorých boli označení ako súčasť „zločineckej skupiny“ s tým, že mali robiť „špinavú robotu“ a že mali rozhodovať „na politickú objednávku“. V oznámeniach zaujatosti dotknutí sudcovia tiež poukázali na list zo dňa 22. apríla 2024 adresovaný podpredsedníčke Európskej komisie pani Z. B., v ktorom upozornili na ich obavu, že výkonná a zákonodarná moc reprezentovaná dokonca aj samotným predsedom vlády Slovenskej republiky, sa de facto usiluje chrániť určité osoby, ktoré sú trestne stíhané, obžalované a niektoré aj odsúdené, priamym politickým nátlakom, vyhrážaním sa selektívne vybraným sudcom Slovenskej republiky trestným a disciplinárnym stíhaním pre ich rozhodovaciu činnosť.

31. O oznámení zaujatosti dotknutých sudcov rozhodol najvyšší súd uznesením zo dňa 28. mája 2024, sp. zn. 1Ndt/9/2024, ktorým podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku dotknutých sudcov nevylúčil z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci obžalovaných vedenej na najvyššom súde pod sp. zn. 5Tost/24/2024.

32. Obžalovaní dňa 27. mája 2024 prostredníctvom obhajcu „z dôvodu procesnej opatrnosti“ podľa § 31 Trestného poriadku vzniesli námietku zaujatosti proti sudcom najvyššieho súdu JUDr. Jurajovi

Klimentovi a JUDr. Petrovi Štíftovi, ktorú odôvodnili ďalším podaním ich obhajcu zo dňa 10. júna 2024.

III. 2 Dôvody námietky zaujatosti

33. Obžalovaní v odôvodnení sťažnosti (i) opísali doterajší priebeh konania, (ii) vyjadrili sa k uzneseniu najvyššieho súdu zo dňa 28. mája 2024, sp. zn. 1Ndt/9/2024 a (iii) uviedli dôvody zaujatosti dotknutých sudcov proti osobe obhajcu.

34. Vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu zo dňa 28. mája 2024, sp. zn. 1Ndt/9/2024 obžalovaní namietajú, že nemôže obstať taká súdna prax, ktorá neumožňuje obvinenému oboznámiť sa s obsahom oznámenia vlastnej zaujatosti sudcu a neumožňuje sa k nemu vyjadriť. Obžalovaní poukázali na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 28. januára 2021, sp. zn. II. ÚS 428/2020 a v ňom uvedený postup v prípade súbehu námietky zaujatosti vznesenej stranou konania a oznámenia zaujatosti sudcu. Obžalovaní vyslovili názor, že pokiaľ by si senát 1T najvyššieho súdu vyžiadal ich vyjadrenie k oznámeniu zaujatosti sudcov a prihliadol by na neho pri rozhodovaní, nemuselo byť následne konané o ich námietke zaujatosti. Obžalovaní ďalej uviedli, že medzi oznámením zaujatosti dotknutých sudcov a ich námietkou zaujatosti nie je obsahová zhoda a doplnili, že oznámenie zaujatosti dotknutých sudcov nespĺňa predpoklady uvedené v § 31 ods. 1 Trestného poriadku, pretože dotknutí sudcovia v oznámeniach o ich zaujatosti uvádzajú, že sa necítia byť zaujatí a zároveň neobsahuje všetky pre posúdenie nestrannosti relevantné a dotknutým sudcom známe skutočnosti, pretože oznámenie zaujatosti poňali v rozpore s § 31 ods. 1 Trestného poriadku a ustálenou súdnou praxou, ale aj v užšom ako nevyhnutnom rozsahu.

35. Obžalovaní ďalej uviedli, že dotknutí sudcovia s ohľadom na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 7. marca 2024, sp. zn. I. ÚS 74/2023 museli vedieť, aké skutočnosti budú obžalovaní v rámci ich námietky zaujatosti namietat a zároveň boli povinní rešpektovať závery predmetného nálezu, v ktorom ústavný súd jasne uviedol, ktoré skutočnosti sú spôsobilé na to, aby sa s nimi dotknutý sudca JUDr. Juraj Kliment vysporiadal. Obžalovaní konkrétne poukázali na výpoveď manželky obhajcu Mgr. Q. O., ktorá vypovedala o nenávistných vyjadreniach sudcu JUDr. Juraja Klimenta na adresu obhajcu a tiež na výrok menovaného sudcu pri odôvodňovaní uznesenia o vzatí obhajcu do väzby vo význame, že vzatie do väzby predstavuje zdvihnutý prst ako výstrahu pre všetkých, ktorí chcú ísť trendom kriminalizácie orgánov činných v trestnom konaní, prokuratúry alebo súdov. Dôvodom na vylúčenie dotknutých sudcov tak má byť nielen nezákonné vzatie obhajcu do väzby práve dotknutými sudcami, ale aj prezentovanie obhajcu senátom najvyššieho súdu 5T v putách verejnosti vopred už ako vinného, čo je v rozpore s požiadavkami práva Európskej únie a rozhodovacou praxou Súdneho dvora Európskej únie.

36. Obžalovaní ďalej poukázali na rozhovor sudcu JUDr. Juraja Klimenta v denníku A. zo dňa 5. júna 2024, z ktorého má vyplývať, že menovaný sudca si bol dobre vedomý jeho nenávistných výrokov na adresu obhajcu, avšak verejne klamal, pokiaľ uviedol, že tieto vyslovil len pred manželkou obhajcu a jej otcom. Obžalovaní napokon namietali, že právny názor najvyššieho súdu o možnosti reštriktívneho výkladu § 31 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodu zásady zachovania funkčnosti najvyššieho súdu neobstoí, pretože v prípade vylúčenia dvoch dotknutých sudcov pre pomer k osobe obhajcu je na najvyššom súde dostatok sudcov, ktorí majú k osobe obhajcu neutrálny vzťah a môžu v trestných veciach, v ktorých vystupuje obhajca ako advokát, objektívne a spravodlivo rozhodovať.

37. K dôvodom zaujatosti dotknutých sudcov k osobe obhajcu obžalovaní poukázali na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 7. marca 2024, sp. zn. I. ÚS 74/2023, ktorý mal stanoviť hierarchiu dôležitosti dôvodov pre vylúčenie dotknutých sudcov. Za najpodstatnejšie mal označiť nenávistné prejavy sudcu JUDr. Juraja Klimenta k osobe obhajcu, ktoré mal menovaný sudca prednášať pred osobami Q. O., M. C. a M. W.. Obžalovaní v tejto súvislosti poukázali na článok zverejnený v denníku A. dňa 5. júna 2024, v ktorom mal JUDr. Juraj Kliment uviesť, že kontext jeho vyjadrení nebol pochopený a doplnili, že menovaný sudca svoj negatívny postoj voči obhajcovi dáva najavo aj tým, že obhajcu nezdraví. Obžalovaní ďalej uviedli, že ich obhajca je v skutočnosti v nezmieriteľnom a

otvorenom nenávisťom vzťahu so sudcom JUDr. Jurajom Klimentom, v ktorom ani jeden z nich nenájde na toho druhého „pekné slovo“.

38. Podľa obžalovaných sa sudca JUDr. Juraj Kliment verejne uchýlil ku klamstvu, keď v predmetnom článku uviedol, že je stále právne účinné uznesenie iného senátu najvyššieho súdu, ktorým nebol vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania, pretože ústavný súd nálezom zo dňa 7. marca 2024, sp. zn. I. ÚS 74/2023 zrušil aj uznesenie najvyššieho súdu zo dňa 6. júna 2022, sp. zn. 2TdoVS/2/2022, ktorým mala byť definitívne vyriešená aj otázka nestrannosti sudcu.

39. Obžalovaní ďalej upozorňujú, že je nemysliteľné, aby sa sudca najvyššieho súdu verejne odvolával na informácie, ktoré pochádzajú z dôkazu získaného trestným činom proti obhajcovi a ďalším trestným činom boli neoprávnene zverejnené (pozn. obrazovo-zvukové záznamy z tzv. „poľovníckej chaty“), čím podľa názoru obžalovaných sudca JUDr. Juraj Kliment dáva najavo, že je vo vzťahu k obhajcovi pripravený použiť akékoľvek aj nezákonné a nemorálne metódy, čím vlastne schvaľuje spáchanie trestných činov.

40. Obžalovaní tiež uviedli, že sudca JUDr. Juraj Kliment sa vždy odmietal vyjadriť k svojmu výroku o „zdvihnutom prste“, čo mu ústavný súd vytkol v náleze zo dňa 7. marca 2024, sp. zn. I. ÚS 74/2023 a napriek tomu, že sa ich obhajca dožadoval toho, aby bol predmetný výrok zapracovaný aj do písomného vyhotovenia uznesenia, ktorým bol obhajca vzatý do väzby (pozn. uznesenie zo dňa 2. mája 2022, sp. zn. 5Tostš/10/2022), nestalo sa tak. V tejto súvislosti obžalovaní poukázali na to, že dotknutý sudca v písomnej odpovedi obhajcovi zo dňa 25. mája 2022 uviedol, že senát 5T najvyššieho súdu sa s predmetným výrokom vysporiadal v trestnej veci vedenej pod sp. zn. 5Tostš/11/2022 a zároveň uviedol, že predmetný výrok bol nesprávne pochopený. Obžalovaní ďalej uviedli, že senát nemá dôvod sa v inej trestnej veci vedenej proti inej osobe vysporiadať s tvrdením vysloveným v inej trestnej veci a navyše išlo o klamstvo, pretože v predmetnom uznesení sa senát 5T v skutočnosti (logicky) s predmetným tvrdením nevysporiadal, čo podľa obžalovaných dokrešľuje pripravenosť sudcu JUDr. Juraja Klimenta neštítiť sa žiadneho poklesku ani klamstva.

41. Negatívne subjektívne vnímanie obhajcu sudcom JUDr. Jurajom Klimentom podľa obžalovaných ďalej potvrdzuje skutočnosť, že dotknutý sudca verejne vyzval Generálneho prokurátora Slovenskej republiky, aby konanie obhajcu posúdil z hľadiska spáchania trestného činu. Obžalovaní sa preto obávajú, že dotknutý sudca svoj spor s obhajcom preniesie aj na nich.

42. Obžalovaní preto navrhli, aby boli sudcovia JUDr. Juraj Kliment a JUDr. Peter Štíft vylúčení z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci obžalovaných vedenej pod sp. zn. 5Tost/24/2024 pre ich pomer k osobe obhajcu obžalovaných.

III. 3 Ad oznámenie zaujatosti a nevylúčenie dotknutých sudcov

43. Najvyšší súd uvádza, že úvaha obžalovaných, že by oznámenie zaujatosti sudcu malo byť pred rozhodnutím o nej doručené stranám konania na vyjadrenie, sa v zásade javí byť ako logická. Ako však aj ústavný súd vo svojom náleze zo dňa 28. januára 2021, sp. zn. II. ÚS 428/2020 uviedol, pri postupe podľa § 32 ods. 1 Trestného poriadku strana konania v podstate nemá možnosť na rozhodnutie vplývať a o oznámení zaujatosti sudcu sa pred rozhodnutím senátu nadriadeného súdu, resp. iného senátu odvolacieho alebo dovolacieho súdu nemusí vôbec dozvedieť (bod 120 predmetného nálezu). Na tomto mieste najvyšší súd uvádza, že je možné bez výhrad súhlasiť s tvrdením ústavného súdu, ktorý v tejto súvislosti uviedol, že ak je na základe vlastnej námietky zaujatosti sudcu z rozhodovania vo veci vylúčený, uvedená absencia možnosti strany ovplyvniť rozhodnutie nemá praktický dopad, keďže v modelovanom prípade sa i samotná strana vlastnou námietkou domáha vylúčenia sudcu. Uvedené však platí len v prípade, ak obe námietky zaujatosti (t. j. oznámenie zaujatosti sudcu a zároveň námietka zaujatosti strany konania) majú zhodný obsah, resp. dôvody (bod 117 predmetného nálezu).

44. V prejednávanej veci však oznámenie zaujatosti dotknutých sudcov a námietka zaujatosti obžalovaných zhodný obsah nemajú, čo napokon uznali aj obžalovaní (bod 20.1 ich námietky zaujatosti). Hoci úvaha obžalovaných o tom, že by sa oznámenie zaujatosti urobené sudcom malo doručovať stranám konania je v zásade rozumná, najvyšší súd upriamuje pozornosť obžalovaných na skutočnosť, že oznámenie zaujatosti urobené sudcom podľa § 32 ods. 1 s poukazom na § 31 ods. 1 Trestného poriadku vyjadruje presvedčenie sudcu o tom, že je z niektorého zo zákonných dôvodov zaujatý, pričom strana konania do tohto oznámenia zasahovať nemôže. Obžalovaní v bode 18 ich námietok zaujatosti uviedli, že ak by si senát 1T najvyššieho súdu vyžiadal ich vyjadrenie a prihliadal by na neho pri rozhodovaní, nemusel by následne konať o ich námietke zaujatosti, avšak obžalovaní opomínajú, že ich vyjadrenie by zrejme malo charakter ich vlastných námietok zaujatosti, o ktorých by bol povinný rozhodnúť v zmysle § 32 ods. 3 Trestného poriadku senát 5T najvyššieho súdu, ktorého členmi sú dotknutí sudcovia a nie senát 1T, ktorý rozhodoval o oznámení zaujatosti dotknutých sudcov. Senát 1T najvyššieho súdu bol navyše z hľadiska jeho rozhodovania viazaný rozsahom i obsahom oznámenia zaujatosti dotknutých sudcov, teda mohol rozhodnúť len o tých skutočnostiach, ktoré za významné považovali práve dotknutí sudcovia.

45. Vo všeobecnosti však nie je možné vylúčiť, že strana konania by v rámci vyjadrenia k oznámeniu zaujatosti mohla uviesť vlastné poznatky či postrehy, ktoré charakter námietok zaujatosti mať nebudú, a preto taký postup, t. j. doručovanie oznámenia zaujatosti sudcu stranám konania na vyjadrenie pred rozhodnutím možno do budúcnosti len odporučiť. Ohliadnuc od uvedeného však senát 1T najvyššieho súdu nepochybil, pokiaľ oznámenie zaujatosti dotknutých sudcov obžalovaným pred jeho rozhodnutím nedoručoval.

46. Najvyšší súd sa nestotožňuje s výhradou obžalovaných, ktorí namietajú, že dotknutí sudcovia v oznámeniach zaujatosti uviedli, že sa subjektívne zaujatí byť necítia. Predovšetkým je potrebné konštatovať, že také vyjadrenie neuviedli obaja dotknutí sudcovia, ale len sudca JUDr. Juraj Kliment. Čo je však podstatné, obaja sudcovia oznámenie svojej zaujatosti koncipovali tak, že žiadajú posúdiť ich možnú zaujatosť z hľadiska testu tzv. objektívnych okolností. Ústavný súd vo svojom náleze zo dňa 28. januára 2021, sp. zn. II. ÚS 428/2020 uviedol, že esenciálnou náležitosťou oznámenia vlastnej zaujatosti sudcu musí byť vyjadrenie jeho presvedčenia o tom, že je v danej veci z niektorého zo zákonných dôvodov zaujatý, a preto žiada, aby bol z konania a rozhodovania vylúčený (bod 110 predmetného nálezu). K uvedenému názoru ústavného súdu najvyšší súd dopĺňa, že uvedené bezpochyby platí v prípade, ak by išlo o subjektívnu zaujatosť sudcu. V praxi však môže ísť o prípad (čo je aj prípad dotknutých sudcov), kedy sa sudca subjektívne zaujatý byť necíti, avšak identifikuje objektívne dané skutočnosti, ktoré by jeho nestrannosť v očiach strán konania či verejnosti mohli spochybňovať (body 23, 25-26 tohto uznesenia). V takých prípadoch je potom možné akceptovať aj taký postup sudcu, ktorý z opatrnosti cestou oznámenia svojej možnej zaujatosti požiada o vykonanie testu tzv. objektívnej nestrannosti tým, že o jeho oznámení zaujatosti rozhodne senát nadriadeného súdu, resp. iný senát odvolacieho alebo dovolacieho súdu. Uvedený postup možno aprobovať o to viac, že ak by taký sudca vo veci konal, hoci by mal byť vylúčený, potom také nevylúčenie sudcu z vykonávania úkonov trestného konania zakladá dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku.

47. Rovnako tak sa najvyšší súd nestotožňuje ani s výhradou obžalovaných, že oznámenie zaujatosti sudcov neobsahuje všetky pre posúdenie nestrannosti relevantné a dotknutým sudcom známe skutočnosti. Túto výhradu obžalovaní spájajú s tým, že dotknutí sudcovia s ohľadom na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 7. marca 2024, sp. zn. I. ÚS 74/2023 podľa názoru obžalovaných museli vedieť, aké skutočnosti budú namietat' a boli povinní rešpektovať závery predmetného nálezu. Najvyšší súd zdôrazňuje, že oznámenie zaujatosti urobené sudcom podľa § 32 ods. 1 s poukazom na § 31 ods. 1 Trestného poriadku je prejavom názoru toho-ktorého sudcu, že sa z určitých dôvodov cíti byť subjektívne zaujatý, resp. prejavom názoru, že existujú určité objektívne okolnosti, pre ktoré sa môže v očiach strán konania či verejnosti objektívne javiť ako nie nestranný.

48. Ani strana konania a ani senát nadriadeného súdu, resp. iný senát odvolacieho či dovolacieho súdu však nemá oprávnenie do takého oznámenia zasahovať, teda sudcovi určovať, čo do oznámenia má

uviesť, a preto treba vychádzať z predpokladu, že pokiaľ sudca do oznámenia zaujatosti nejakú skutočnosť neuvedie, potom ju zrejme nepovažuje za takú, ktorá by mala zakladať dôvod pre vyslovenie jeho zaujatosti. K uvedenému najvyšší súd dodáva, že pokiaľ je strana konania toho názoru, že existujú ďalšie (v oznámení zaujatosti sudcu neuvedené, resp. vôbec neuvedené, ak sudca oznámenie zaujatosti neurobí) skutočnosti zakladajúce dôvod zaujatosti sudcu, má možnosť sama vzniesť námietku zaujatosti.

III. 4 Ad dôvody zaujatosti dotknutých sudcov k osobe obhajcu

49. Z obsahu námietky zaujatosti obžalovaných je zjavné, že títo dôvod zaujatosti sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Štífta vidia v záveroch nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 7. marca 2024, sp. zn. I. ÚS 74/2023. Ústavný súd predmetným nálezom rozhodol tak, že uznesením najvyššieho súdu zo dňa 6. júna 2022, sp. zn. 2TdoVS/2/2022 bolo porušené základné právo obhajcu na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (výrok 1.) a zároveň rozhodol, že uznesením najvyššieho súdu zo dňa 2. mája 2022, sp. zn. 5Tostš/10/2022 o väzbe obhajcu bolo porušené základné právo obhajcu na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (výrok 2.). Ústavný súd zároveň obe uznesenia najvyššieho súdu zrušil (výrok 3.).

III. 4.1 Ad nevylúčenie sudcu JUDr. Petra Štífta z vykonávania úkonov trestného konania

50. Vo vzťahu k osobe sudcu JUDr. Petra Štífta obžalovaní svoju argumentáciu založili v podstate len na skutočnosti, že Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom zo 7. marca 2024, sp. zn. I. ÚS 74/2023 okrem iného rozhodol o tom, že uznesením najvyššieho súdu zo dňa 2. mája 2022, sp. zn. 5Tostš/10/2022 o väzbe Mgr. M. O. bolo porušené jeho základné právo na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

51. Z odôvodnenia predmetného nálezů vyplýva, že v trestnej veci Mgr. M. O., v ktorej vystupoval ako obvinený, došlo ku kolízii jeho práva na urýchléné rozhodnutie o väzbe a jeho právom na zákonného (nestranného) sudcu. V tejto súvislosti ústavný súd uviedol, že najvyšší súd sa dostal do neľahkej situácie, v ktorej sa rozhodol uprednostniť zákonný imperatív rozhodnúť o väzbe prednostne a urýchléné, a to ešte predtým, ako by bola definitívne a právoplatne vyriešená otázka pochybnosti týkajúca sa zákonného, resp. nestranného sudcu, ktorá bola vyvolaná vznesenou námietkou zaujatosti, pričom navonok sa môže javiť, že zákonný príkaz konať vo väzobných veciach prednostne a urýchléné (§ 2 ods. 6 Trestného poriadku) v spojení s § 32 ods. 4 Trestného poriadku nevytvárajú žiadnu bariéru vo vzťahu k ústavnou sťažnosťou napádanému postupu najvyššieho súdu (bod 65 predmetného nálezů).

52. Ústavný súd v trestnej veci Mgr. M. O. ako obvineného poukázal na to, že právo na zákonného a nestranného sudcu treba považovať za súčasť čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy SR v prípadoch, keď súd rozhoduje o väzbe (bod 70 predmetného nálezů), pričom nie je možné niektoré z týchto práv (pozn. právo na prednostné a urýchléné rozhodnutie vo väzobných veciach a právo na zákonného a nestranného sudcu) uprednostniť do tej miery, že tým dôjde k praktickej eliminácii iného práva (body 78 a 80 predmetného nálezů). Ústavný súd napokon riadiac sa doktrínou rozumného rozhodnutia (bod 88 predmetného nálezů) dospel k záveru, že oba kolidujúce záujmy sú charakterizované takmer rovnakou mierou závažnosti, avšak vyššiu relatívnu dôležitosť prisúdil otázke zákonného sudcu (cez prizmu nestranného sudcu ako kľúčovej hodnoty súdnej moci), čo podľa ústavného súdu možno argumentačne podporiť už prevažujúcimi judikátúrnymi východiskami ústavného súdu v jeho doterajšej rozhodovacej činnosti (bod 89 predmetného nálezů).

53. Ústavný súd preto uzavrel, že v predmetnej veci o väzbe Mgr. M. O. najvyšší súd o jeho námietke zaujatosti rozhodol promptne, avšak bez toho, aby bola definitívne vyriešená otázka nestrannosti sudcu,

t. j. neboli zachované plné garancie všetkých dotknutých ústavných práv Mgr. M. O.. Ústavný súd zároveň uviedol, že vzhľadom na to, že v čase rozhodnutia najvyššieho súdu o väzbe Mgr. M. O. došlo aj k prvostupňovému rozhodnutiu o námietke zaujatosti (namietaný sudca nebol vylúčený z vykonávania úkonov v trestnej veci Mgr. M. O. ako obvineného), možno konštatovať, že k úplnej eliminácii práva na zákonného sudcu neprišlo (bod 94 predmetného nálezu).

54. Z uvedeného potom bez akýchkoľvek pochybností rezultuje záver, že sudca JUDr. Peter Štif nemá žiadny pomer k osobe obhajcu obžalovaných a námietka jeho zaujatosti je založená len na skutočnosti, že ústavný súd zrušil uznesenie najvyššieho súdu, ktorým bol Mgr. M. O. vzatý do väzby, na ktorého prijatí sa podieľal aj menovaný sudca. Ako však vyplýva z predmetného nálezu, aj ústavný súd uznal, že najvyšší súd sa dostal do neľahkej situácie a hoci v konečnom dôsledku bolo jeho rozhodnutie zrušené konštatoval, že rozhodnutím o vzatí Mgr. M. O. do väzby nedošlo k úplnej eliminácii práva na zákonného sudcu. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že ústavný súd v predmetnom náleze zreteľne akcentoval fakt, že porušenie práv Mgr. M. O. nevyslovil v kontexte neústavnosti väzby vo vzťahu k jej dôvodom či absencii dôvodného podozrenia zo spáchaného dotknutého trestného činu, ale s ohľadom na skutočnosť, že namietané väzobné rozhodnutie bolo výsledkom ústavne neudržateľného postupu najvyššieho súdu v otázke vyriešenia námietky zaujatosti vznesenej Mgr. M. O. vo vzťahu k sudcovi JUDr. Jurajovi Klimentovi (bod 100.1 predmetného nálezu).

55. Zhrnúc uvedené preto najvyšší súd zastáva názor, že najvyšší súd napadnutým uznesením rozhodol správne, pokiaľ sudcu JUDr. Petra Štifta nevylúčil z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci obžalovaných, čo v tejto parciálnej časti námietok zaujatosti platí v plnom rozsahu aj o sudcovi JUDr. Jurajovi Klimentovi.

III. 4.2 Ad vyjadrenia sudcu JUDr. Juraja Klimenta na adresu obhajcu

56. Pokiaľ ide o uznesenie najvyššieho súdu o dňa 6. júna 2022, sp. zn. 2TdoVS/2/2022, ústavný súd ako ústavne neudržateľné posúdil vysporiadanie sa s námietkou obhajcu týkajúcou sa vyjadrení sudcu JUDr. Juraja Klimenta na jeho adresu pred Q. O., jej známymi a rodinnými príslušníkmi, pričom malo ísť o vyjadrenia, v ktorých mali byť použité výrazy ako „mafán“, „mafiansky advokát“, „ničí svedkyni život“, resp. iné „veľmi negatívne veci“. Ústavný súd uviedol, že ak by sa tieto vyjadrenia potvrdili, ich intenzita a príkrosť by z ústavnoprávneho hľadiska manifestovali potenciál vyslovenia pochybnosti o nezaujatosti dotknutého sudcu, minimálne s ohľadom na kritériá tzv. teórie zdania (bod 48 predmetného nálezu). Ústavný súd preto v tejto súvislosti konštatoval nedostatočné odôvodnenie predmetného uznesenia pri vysporiadaní sa s uvedenou námietkou zaujatosti v referenčnej časti v dôsledku absencie jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom ústavnoprávnej ochrany. Ústavný súd najvyššiemu súdu vytkol, že najvyšší súd mal následne dostupnými možnosťami overiť ich vierohodnosť a výsledky overenia, napr. vyjadrenie dotknutého sudcu k ich pravdivosti uviesť v samotnom uznesení a následne sa s nimi riadne vysporiadať a posúdiť celý kontext obsahu samotnej námietky, aby tak adekvátne vyhodnotil intenzitu dotknutých výrokov vo vzťahu k predmetu jeho rozhodovania, t. j. či existujú zistiteľné a presvedčivé skutočnosti, ktoré môžu vyvolať pochybnosti o nestrannosti namietaného sudcu (bod 49 predmetného nálezu).

57. Obžalovaní k odôvodneniu sťažnosti proti napadnutému uzneseniu pripojili čestné prehlásenia M. W., Q. O., O. C. a M. C., ktorí deklarovali pripravenosť podať svedeckú výpoveď k vyjadreniam sudcu JUDr. Juraja Klimenta k osobe obhajcu. Z čestných prehlásení vyplýva, že dotknutý sudca mal k osobe obhajcu vyjadrovať nenávisť a použiť spojenia ako „mafiansky advokát“ a „mafán“, že si Q. O. prácou u obhajcu „pošpiní meno“ a bude mať nálepku „mafianskej advokátky“, že obhajca má „mafianske kontakty“.

58. Aj s ohľadom na výhrady ústavného súdu k postupu najvyššieho súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 2TdoVS/2/2022 pri vysporiadaní sa s námietkou obhajcu týkajúcou sa vyjadrení sudcu JUDr. Juraja Klimenta na jeho adresu pred inými osobami najvyšší súd vyzval dotknutého sudcu, aby zaujal písomné

stanovisko k tejto časti námietky zaujatosti, keďže dotknutý sudca sa v druhej časti rozhovoru s redaktorom denníka A. O. C. zo dňa 5. júna 2024 vyjadril v tom zmysle, že jeho vyjadrenia sú zo strany Q. O. a M. C. dezinterpretované, z ktorého vyjadrenia je možné vyvodiť, že sa prinajmenšom pred Q. O. a M. C. k osobe obhajcu vyjadroval, avšak jeho vyjadrenia k osobe obhajcu sú menovanými interpretované nesprávne.

59. Sudca JUDr. Juraj Kliment vo svojom vyjadrení z 18. júla 2024 reagoval na čestné vyhlásenia osôb M. W., Q. O., O. C. a M. C.. K osobe Q. O. uviedol, že ju videl dvakrát, a to po krste knihy R. T., kde menovanej knihu podpísal s venovaním na žiadosť jej otca a následne v súvislosti s prípadom prof. C. s spol., kde menovanej poskytol konzultáciu týkajúcu sa prehratia obrazových, zvukových a obrazovo-zvukových záznamov, ktoré boli obhajobe odovzdané na externom disku a DVD nosiči. Sudca JUDr. Juraj Kliment uviedol, že si nie je vedomý žiadnych negatívnych a už vôbec nie averzných a nenávisťných prejavov v prítomnosti menovanej k obhajcovi Mgr. Marekovi Parovi. K osobe M. C. sudca JUDr. Juraj Kliment uviedol, že tomuto pri stretnutí na ulici, ktoré vyvolal menovaný tým, že ho žiadal o názor na to, že jeho dcéra (Q. O., rod. C.) praktikuje v advokátskej kancelárii Mgr. Mareka Paru, prezentoval svoj názor, že by svoju dcéru, ktorá v tom čase tiež študovala, do kancelárie advokáta, v ktorého agende je zastupovanie „v mafiánskych kauzách“ určite nedával. Ostatné tvrdenia M. C. považuje za dezinterpretáciu nezodpovedajúcu skutočnosti, pričom si nie je vedomý žiadnych negatívnych, ani averzných či nenávisťných prejavov v prítomnosti menovaného, čo platí aj pre osobu O. C., s ktorým do verbálneho osobného kontaktu vôbec neprichádzal.

60. K osobe M. W. sudca JUDr. Juraj Kliment uviedol, že menovaného pozná dlhšiu dobu, pretože sa ich deti v mládežníckom veku venovali rovnakému športu prakticky na profesionálnej úrovni. M. W. sa mal opakovane vyjadrovať k osobe obhajcu Mgr. Mareka Paru potom, ako tento prevzal obhajobu P. L. v kauze tzv. „A.“ zrejme z dôvodu, že chcel poznať jeho názor, ktorý je verejne známy. Sudca JUDr. Juraj Kliment uviedol, že M. W. povedal, že každý obžalovaný je sám zodpovedný za výber svojho obhajcu a následne ním produkovanej obhajoby, pričom pre obhajcu z hľadiska jeho profesionálnej povesti má potom vplyv aj to, akých obžalovaných opakovane zastupuje. Sudca JUDr. Juraj Kliment si však nie je vedomý žiadnych negatívnych, averzných či nenávisťných prejavov v prítomnosti menovaného k osobe obhajcu Mgr. Mareka Paru.

61. Sudca JUDr. Juraj Kliment upozornil na to, že podľa tvrdení menovaných osôb malo dôjsť k jeho vyjadreniam pred takmer 8-9-timi rokmi, pričom obhajca Mgr. Marek Para nimi začal operovať až potom, čo bol v jeho trestnej veci vzatý do väzby. Sudca JUDr. Juraj Kliment zdôraznil, že Mgr. M. O. bol do väzby vzatý len z dôvodu, že v danej veci na podklade v tom čase dôvodne vedeného trestného stíhania existovali konkrétne skutočnosti zakladajúce tzv. kolúznú väzbu a nie z dôvodu obhajcom proklamovaného nepriateľského vzťahu, o čom svedčí aj to, že keď po vyhlásení uznesenia o vzatí obhajcu do väzby k nemu pristúpil príslušník Zboru väzenskej a justičnej stráže s cieľom založiť mu putá, čo je štandardný postup u všetkých obvinených vzatých do väzby, na ktorý moment čakali všetky médiá, na podnet obhajcu obvineného Mgr. M. O. to výslovne zakázal, a teda žiadna taká fotografia či záznam z pojednávacej miestnosti legálne neexistuje.

62. Sudca JUDr. Juraj Kliment ďalej citoval z odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu z 2. mája 2022, sp. zn. 5Tostš/10/2022, v ktorom senát, ktorému predsedal, naznačil možnosť miernejšej právnej kvalifikácie, ktorá skutočnosť svedčí pre záver, že voči Mgr. M. O. ako obvinenému senát 5T postupoval absolútne nezaujato a len podľa zákona a doplnil, že tvrdenie o koordinácii jeho postupu či rozhodovacej činnosti v predmetnej či inej trestnej veci s vyšetrovateľom alebo prokurátorom postráda elementárnu logiku. Čo sa týka podnetu obhajcu na jeho disciplinárne stíhanie, resp. avizované trestné oznámenia, tieto na jeho rozhodovaciu činnosť nemajú žiaden vplyv a v predmetnej veci sa necíti byť subjektívne ani objektívne zaujatý, pričom vo veci by rovnako konal a rozhodoval aj v prípade opačného garde, t. j. ak by teoreticky obžalovaných ako obhajca zastupoval JUDr. Daniel Lipšic, ktorý vec ako prokurátor v aktuálnom štádiu trestného konania dozoruje a prokurátorský dozor by vykonával Mgr. Marek Para.

63. Najvyšší súd predovšetkým konštatuje, že sudcovi JUDr. Jurajovi Klimentovi nemožno vytknúť, že by vo vyjadrení k námietke zaujatosti klamal, keď vo vzťahu k nenávisným prejavom ohľadom osoby obhajcu pred manželkou obhajcu a jej otcom či pred osobou M. W. uviedol, že uvedené sa nezakladá na pravde, čo obžalovaní vyvodzujú z vyjadrenia menovaného sudcu v rozhovore pre denník A., kde uviedol, že jeho vyjadrenia sa zo strany terajšej manželky obhajcu a jeho svokra dezinterpretujú. Sudca JUDr. Juraj Kliment totiž vo vyjadrení k námietke zaujatosti nepoprel, že by sa pred uvedenými osobami k osobe obhajcu vyjadroval, poprel len, že by jeho vyjadrenia mali nenávisný charakter.

64. V každom prípade sudca JUDr. Juraj Kliment vo vyjadrení z 18. júla 2024 potvrdil, že sa k osobe obhajcu obžalovaných vyjadroval pred osobami M. C. a M. W. a zároveň uviedol, ako sa vyjadril a v akom kontexte svoje vyjadrenia uviedol.

65. K tejto časti námietok obžalovaných je potrebné uviesť, že každý obvinený má právo zvoliť si obhajcu, resp. žiadať o jeho ustanovenie, pokiaľ nemá dostatok prostriedkov na úhradu trov obhajoby. Zároveň platí, že odmietnutie poskytnutia právnych služieb zo strany advokáta nemôže spočívať len na povahe obvinenia vzneseného konkrétnej osobe. K uvedenému je potrebné dodať, že je všeobecne známe, že advokáti sa špecializujú na poskytovanie právnych služieb v konkrétnej oblasti práva a aj v rámci nej na konkrétne špecifické prípady. Práve takouto špecializáciou získavajú praktické skúsenosti s poskytovaním právnych služieb, na čo potom potenciálna klientela reaguje tým, že si vyberie toho advokáta, ktorý sa špecializuje na danú oblasť práva, v ktorej taký klient potrebuje právne služby. Je tiež všeobecne známe, že niektorí advokáti sa špecializujú napr. na obchodné právo či patentové alebo rodinné právo a rovnako tak je všeobecne známe, že niektorí advokáti sa špecializujú na trestné právo a v rámci tohto právneho odvetvia si niektorí advokáti vyberajú určitý druh káuz (drogové trestné činy, dopravné nehody atď.). Takýmito kauzami je celkom prirodzene aj organizovaný zločin, ktorý je vo všeobecnosti verejnosťou vnímaný ako zločin páchaný „mafiou“. V Krátkom slovníku slovenského jazyka má slovo mafia význam ako tajná teroristická organizácia či tajný spolok organizujúci nelegálne obchody s drogami, cigaretami, ukradnutými autami, valutami a pod. a slovo mafián má význam ako príslušník mafie (). Zároveň je všeobecne známe, že prvé tzv. mafiánske zoznamy unikli z prostredia polície ešte v roku 2005, pričom išlo o zoznam záujmových osôb polície.

66. V uvedenom kontexte je potom možné vnímať aj vyjadrenia sudcu JUDr. Juraja Klimenta k osobe obhajcu Mgr. Mareka Paru, ktorý tým, že obhajuje aj osoby z prostredia organizovaného zločinu, môže byť (aspoň podľa presvedčenia menovaného sudcu), verejnosťou vnímaný ako „mafiánsky advokát“, ktorý obvinených zastupuje v „mafiánskych kauzách“.

67. Odhliadnuc od toho, že najvyšší súd označovanie advokátov (vo všeobecnosti) zo strany sudcov spojením „mafiánsky advokát“ nepovažuje za dôstojné a ani vhodné, pretože verejnosťou môže byť vnímané ako negatívne, najvyšší súd musí zároveň konštatovať, že vyjadrenia sudcu JUDr. Juraja Klimenta uvedené v bodoch 59. a 60. tohto uznesenia samy o sebe v kontexte, v akom boli vyslovené, nemôžu, a to ani prostredníctvom tzv. teórie zdania, zakladať dôvodné pochybnosti o neho nestrannosti v prejednávanej veci pre jeho pomer k osobe obhajcu Mgr. Mareka Paru.

III. 4.3 Ad vyjadrenie sudcu JUDr. Juraja Klimenta po rozhodnutí o väzobnom stíhaní obhajcu

68. Ďalšia nosná časť námietky zaujatosti obžalovaných sa viaže k výroku sudcu JUDr. Juraja Klimenta pri ústnom odôvodňovaní uznesenia najvyššieho súdu zo dňa 2. mája 2022, sp. zn. 5Tostš/10/2022 o väzbe obhajcu, kde mal dotknutý sudca poslať odkaz všetkým osobám, že žiaden tento skutok (kriminalizácia justičných orgánov) do budúcnosti neostane nevyšetrený a rovnako nezostane prípadne nevyvodená konkrétna trestná zodpovednosť konkrétnych osôb a uvedené označiť ako zdvihnutý prst

všetkým tým osobám, ktoré by chceli v tomto trende pokračovať. Autenticnosť predmetného vyjadrenia mal ústavný súd za potvrdenú (bod 50 predmetného nálezu). Podľa ústavného súdu výroky dotknutého sudcu predstavovali formulovanie akéhosi verejného odkazu (apelu), že akýkoľvek skutok (ako taký), vo vzťahu ku spáchaniu ktorého bol v tom čase podozrivý aj Mgr. M. O., bude a má byť vyšetrovaný. Ústavný súd doplnil, že ako nie bezvýznamná je však skutočnosť, že tieto boli prednesené v čase, keď Mgr. M. O. bol senátom 5T najvyššieho súdu vzatý do väzby (bod 53 predmetného nálezu). Ústavný súd ďalej uviedol, že pokiaľ sudca posielal verejnosti odkaz, ktorý sám označil ako „zdvihnutý prst“, logicky a rozumne sa dá vyhodnotiť táto situácia jedine tak, že sa javí (teória zdania), že touto nie zdržanlivou formuláciou vo veci, ktorú predmetný senát prejednával, obsahujúcou varovanie (výstrahu) ostatným, oslabuje zdanie, že dokáže predmetnú trestnú vec posúdiť nestranne a osobitne upozornil, že išlo o vyjadrenie, ktorým dotknutý sudca komentoval rozhodnutie senátu, a ktoré nenašlo miesto v odôvodnení samotného napadnutého uznesenia, čo sudca sám neskôr vysvetľoval. Malo ísť teda o akési komentovanie kontextu (bezprostredne dokonca nesúvisiace s prebiehajúcim procesným úkonom súdu, ktorým bolo rozhodovanie o väzbe) a nie o výlučne zdržanlivé, vecné a odborné odôvodnenie rozhodnutia po jeho vyhlásení (bod 55 napadnutého uznesenia). Ústavný súd uzavrel, že napriek tomu, že v súčasnosti nenachádza dôvod pochybovať o tom, vyjadrenia dotknutého sudcu mohli byť subjektívne neutrálne mienené, nemožno cez teóriu zdania považovať za ústavne tolerovateľné vo vzťahu k testovaniu jeho sudcovskej nestrannosti, ako kľúčovej hodnoty súdnej moci (bod 57 predmetného nálezu).

69. Najvyšší súd v nadväznosti na argumentáciu ústavného súdu uvádza, že ústavný súd svoj záver o tom, že sa javí, touto nie zdržanlivou formuláciou vo veci, ktorú predmetný senát prejednával, obsahujúcou varovanie (výstrahu) ostatným, oslabuje zdanie, že dokáže (pozn. sudca JUDr. Juraj Kliment) predmetnú vec posúdiť nestranne vzťahol len na trestnú vec Mgr. M. O. ako obvineného. Zdanlivo by tak vyjadrenie sudcu JUDr. Juraja Klimenta o „zdvihnutom prste“ nemalo mať dosah na aktuálne prejednávanú trestnú vec.

70. Navyše treba so sudcom JUDr. Jurajom Klimentom súhlasiť v tom, že v inom uznesení svoje predmetné vyjadrenie náležite vysvetlil. Konkrétne ide o uznesenie najvyššieho súdu z 13. mája 2022, sp. zn. 5Tostš/11/2022, v ktorom senát 5T najvyššieho súdu okrem iného uviedol nasledovné: „Pokiaľ ide o ostatné obvineným JUDr. C. spomínané výroky, tieto JUDr. Klimenta z konania a rozhodovania nevylučujú. Jeho vyjadrenie „o zdvihnutom prste pre tých, ktorí by chceli v tomto trende pokračovať“ treba vnímať v kontexte veci, ktorá bola predmetom verejného zasadnutia. Predmetný výrok zaznel 2. mája 2022 po tom, ako senát predsedu JUDr. Klimenta zrušil napadnuté uznesenie sudcu pre prípravné konanie a vzal obvineného Mgr. Paru do väzby. Obvinený Mgr. O. bol (a stále je) dôvodne podozrivý z takej činnosti pre zločineckú skupinu, že (nielen) v súčinnosti s vysokými policajnými funkcionármi mal vymysleným trestným oznámením diskreditovať prokurátora a privodiť mu účelové trestné stíhanie. V takom zmysle preto treba chápať vyjadrenie sudcu JUDr. Klimenta aj vzhľadom na aktuálnu situáciu (podľa rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave nedôvodne vedené trestné stíhanie vyšetrovateľov NAKA) - ako varovanie pre (hlavne) policajtov, prokurátorov a sudcov, ktorí by chceli účelovo (na základe vymyslených/nepravdivých/zmanipulovaných skutočností) opätovne privodiť trestné stíhanie predstaviteľom iných orgánov verejnej moci. Predmetný výrok rozhodne nemožno interpretovať ako výstrahu pre podozrivé/obvinené osoby (alebo kohokoľvek iného), ktoré by sa nestotožňovali s postupmi (rozhodnutiami) orgánov činných v trestnom konaní.“

71. Najvyšší súd preto nemôže súhlasiť v tvrdení obhajcu Mgr. Mareka Paru, ktorý v odôvodnení námietky zaujatosti voči sudcom JUDr. Jurajovi Klimentovi a JUDr. Petrovi Štíftovi uviedol, že senát nemá dôvod sa v inej trestnej veci vedenej proti inej osobe vysporiadávať s tvrdením vysloveným v inej trestnej veci a navyše išlo o klamstvo, pretože v predmetnom uznesení sa senát 5T v skutočnosti (logicky) s predmetným tvrdením nevysporiadal. Uvedené vyjadrenie Mgr. Mareka Paru je zrejme len dôsledkom jeho nepozornosti, pretože v trestnej veci vedenej pred najvyšším súdom pod sp. zn. 5Tostš/11/2022 bolo obvineným v rámci námietky zaujatosti poukazované aj na verejné vyjadrenie sudcu JUDr. Juraja Klimenta o „zdvihnutom prste“.

72. Vyjadrenie sudcu JUDr. Juraja Klimenta o „zdvihnutom prste“ by preto podľa názoru najvyššieho súdu samé o sebe nemohlo byť dôvodom na vylúčenie menovaného sudcu z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci obžalovaných.

III. 4.4 Ad vylúčenie sudcu JUDr. Juraja Klimenta z vykonávania úkonov trestného konania

73. Sú tu však aj ďalšie skutočnosti, ktoré najvyšší súd musel vziať do úvahy. Týmto sú povaha obvinenia Mgr. M. O. v jeho trestnej veci, prejavy sudcu JUDr. Juraja Klimenta vo vzťahu k hodnoteniu obhajoby poskytovanej Mgr. Marekom Parom v súdnom rozhodnutí či nezdravenie obhajcu sudcom JUDr. Jurajom Klimentom.

74. Predovšetkým je potrebné konštatovať, že obvinenie Mgr. M. O. v trestnej veci vedenej na Prezídiu Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúre, odbore Bratislava pod ČVS: PPZ-47/NKA-BA2-2022 sa týkalo činnosti menovaného obhajcu ako advokáta poskytujúceho právne služby.

75. Ďalej je potrebné vziať do úvahy aj poukaz obhajcu obžalovaných na obsah uznesenia najvyššieho súdu z 16. apríla 2018, sp. zn. 5To/6/2017 v trestnej veci obžalovaných Ing. M. C., PhD. a prof. Ing. Z. C., CSc., kde senát, ktorému predsedal sudca JUDr. Juraj Kliment, v odôvodnení predmetného uznesenia uviedol okrem iného nasledovné: „Skutočnosť, že títo obžalovaní taktiež nevyužili možnosť konania o dohode o vine a treste, treba pripísať skôr prehnaným ambíciám zo strany niektorých zvolených obhajcov. Títo vo veciach s jednoznačnou dôkaznou situáciou nepochopiteľne trvajú na obhajobe, ktorá obžalovaných skôr poškodzuje, ako im pomáha. Rovnako tomu tak bolo v posudzovanej trestnej veci, kedy obžalovaní Ing. M. C., PhD. a prof. Ing. Z. C., CSc. navyše na poslednú chvíľu svojou obhajobou poverili obhajcu Mgr. Mareka Paru, ktorého obhajobou docielili len a len oddialenie právoplatného rozhodnutia vo veci, pretože iný výsledok (zamietnutie odvolania) za tejto dôkaznej situácie sa ani nedal očakávať. Namiesto je potom aj otázka, či išlo o účelne vynaložené náklady zo strany obžalovaných pri takomto spôsobe obhajoby a jeho výsledku.“

76. Napokon je tu fakt, že sudca JUDr. Juraj Kliment obhajcu Mgr. Mareka Paru pri úkonoch trestného konania na najvyššom súde nezdraví.

77. Vyjadrenia sudcu JUDr. Juraja Klimenta pred M. C. a M. W., polemika sudcu JUDr. Juraja Klimenta ohľadne účelnosti vynaložených nákladov na obhajobu poskytovanú Mgr. Marekom Parom, vyjadrenie dotknutého sudcu o „zdvihnutom prste“ a nezdravenie obhajcu dotknutým sudcom tak v súhrne vytvárajú mozaiku, ktorá potláča do úzadia všeobecné očakávanie o profesionalite každého sudcu a jeho schopnosti byť nestranný vo veci, ktorá je mu pridelená na rozhodnutie. Navyše je potrebné vziať do úvahy, že všetky uvedené skutočnosti majú spoločného menovateľa, ktorým je to, že sa týkajú osoby Mgr. Mareka Paru ako obhajcu, t. j. advokáta poskytujúceho právne služby. Najvyšší súd preto zastáva názor, že nie je možné oddeliť osobu Mgr. M. O. ako v tom čase obvineného od výkonu jeho povolania advokáta.

78. Z uvedených dôvodov, aplikujúc teóriu zdania nestrannosti, preto najvyšší súd dospel k záveru, že námietka zaujatosti sudcu JUDr. Juraja Klimenta pre jeho pomer k osobe obhajcu Mgr. Mareka Paru v trestnej veci obžalovaných je dôvodná. Prejavy sudcu JUDr. Juraja Klimenta vo vzťahu k osobe Mgr. Mareka Paru v objektívnom pozorovateľovi musia vzbudiť oprávnené pochybnosti, či dotknutý sudca svoj negatívny vzťah k menovanému obhajcovi neprenesie aj na jeho klientov.

III. 4.5 Ad účinky vylúčenia sudcu JUDr. Juraja Klimenta vo vzťahu k iným trestným konaniam

79. Najvyšší súd považuje za potrebné zdôrazniť, že rozhodnutie o vylúčení sudcu JUDr. Juraja Klimenta z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci obžalovaných vedenej na najvyššom súde pod sp. zn. 5Tost/24/2024 nie je možné bez ďalšieho vzťahovať na iné trestné veci, v ktorých bude

Mgr. Marek Para vystupovať ako obhajca obvinených, resp. obžalovaných.

80. Predovšetkým je potrebné poukázať na vyjadrenie obžalovaných, ktorí uviedli, že ich obhajca je v skutočnosti v nezmieriteľnom a otvorenom nenávistnom vzťahu so sudcom JUDr. Jurajom Klimentom, v ktorom ani jeden z nich nenájde na toho druhého „pekné slovo“. Z uvedeného vyjadrenia rezultuje, že animozita medzi dotknutým sudcom a obhajcom Mgr. Marekom Parom je obojstranná, pričom zo strany Mgr. Mareka Paru logicky nemôže ísť len o reakciu na správanie sa dotknutého sudcu.

81. Ďalej je potrebné poukázať na fakt, že obhajca bol účastný tlačových besied predsedu vlády Slovenskej republiky Doc. JUDr. P.K. Y., CSc. a ministra spravodlivosti Slovenskej republiky JUDr. K. A. konaných dňa 4. apríla 2024 a 8. apríla 2024, na ktorých bol dotknutý sudca (pozn. a aj sudca JUDr. Peter Štíft) označený ako súčasť „zločineckej skupiny“ s tým, že mal robiť „špinavú robotu“ a že mal rozhodovať „na politickú objednávku“, pričom Mgr. Marek Para na tlačovej besede konanej dňa 4. apríla 2024 okrem iného uviedol nasledovné: „Ústavný súd konkrétne povedal, že senát 5T nemá záujem alebo nie je schopný konať podľa zákona a konať podľa ústavy. Nie je v podstate vyššej inštancie a lepšieho konštatovania, ktoré by preukázalo, že tento senát vedome, vôľovo a teda cielene porušuje všetky práva, ktoré v podstate musia byť garantované. Je celkom evidentné, že to robí na zákazku, robí to na zákazku M., na zákazku jeho politických súpútnikov...“.

82. Je to teda aj obhajca Mgr. Marek Para, ktorý prispel k vytvoreniu existujúceho vzťahu medzi ním a dotknutým sudcom, napr. tým, že ho bez akéhokoľvek dôkazu a verejne označil ako sudcu, ktorý pri rozhodovacej činnosti porušuje všetky práva a robí tak na zákazku M. a jeho politických súpútnikov.

83. Navyše treba vziať do úvahy, že každý vzťah medzi dvoma osobami, vzťah sudcu a advokáta nevynímajúc, sa vyvíja v čase a priestore, teda aj vzťah medzi obhajcom a dotknutým sudcom môže prejsť zmenami. Napríklad už len tým, že sa obaja začnú navzájom pri výkone svojej činnosti zdraviť...

84. Pri tomto rozhodnutí (vylúčení sudcu JUDr. Juraja Klimenta z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci obžalovaných) preto najvyšší súd, obdobne ako ústavný súd, použil doktrínu rozumného rozhodnutia, teda rôznym faktom, ktoré sa musia vziať pri posúdení veci do úvahy, dodal primeranú (určitú závažnosť). Ako ústavný súd uviedol, tá však nie je logickou objektívnou kategóriou, ale zhodnotením miery, do akej rôzne faktory reprezentujú účel, ktorý chce predmetné rozhodnutie dosiahnuť. Najvyšší súd tiež vzal do úvahy fakt, že trestná vec obžalovaných je vecou väzobnou, pričom rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2024, sp. zn. 1TdoV/7/2023 bol zrušený rozsudok Špecializovaného trestného súdu z 25. septembra 2020, sp. zn. BB-4T/36/2018 vo výrokoch týkajúcich sa obžalovaných ako aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 7. júla 2021, sp. zn. 3To/3/2021 s tým, že Špecializovaný trestný súd je povinný vec obžalovaných znovu prejednať a rozhodnúť v inom zložení senátu.

III. 4.6 Disciplinárne konanie vedené voči sudcovi JUDr. Jurajovi Klimentovi

85. Pokiaľ ide o poukaz obhajcu na prebiehajúce disciplinárne konanie o návrhu ministra spravodlivosti a s tým spojenú jeho možnú výpoveď v rámci disciplinárneho konania v procesnom postavení svedka, táto skutočnosť nemôže byť dôvodom na vylúčenie sudcu JUDr. Juraja Klimenta. Tento názor najvyšší súd opiera okrem iného o ustálenú judikatúru, podľa ktorej podanie trestného oznámenia, návrhu na disciplinárne opatrenie alebo žaloby na ochranu osobnosti nemusí viesť k vylúčeniu úradnej osoby (R 22/2011). S podaním trestného oznámenia či návrhu na začatie disciplinárneho konania je vždy spojené aj vypočutie osoby oznamovateľa, resp. v tomto prípade osoby, ktorá podala podnet na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania, teda Mgr. Mareka Paru, pričom možno predpokladať a Mgr. Marek Para to napokon aj sám v doplnení dôvodov sťažnosti potvrdil, že jeho prípadná výpoveď bude celkom zjavne smerovať proti záujmom dotknutého sudcu. Proti záujmom dotknutého sudcu však prioritne smeroval už podnet Mgr. Mareka Paru adresovaný ministrovi spravodlivosti na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania voči dotknutému sudcovi a pokiaľ taký podnet nie je sám o sebe spôsobilý založiť dôvod na vylúčenie dotknutého sudcu, taký dôvod nemôže predstavovať ani následná

výpoveď osoby, ktorá taký podnet podala.

86. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že toto uznesenie, ktorým najvyšší súd sudcu JUDr. Juraja Klimenta vylúčil z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci obžalovaných, nepreukazuje dôvodnosť návrhu na začatie disciplinárneho konania proti dotknutému sudcovi, teda nie je dôkazom o spáchaní disciplinárneho previnenia dotknutým sudcom.

87. Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 5:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.